

administrative. Chișinău: Academia de Științe a Republicii Moldova, Institutul de Filosofie, Stat și Drept, 2005.

7. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008. În: Monitorul Oficial al RM, nr. 3-6/15 din 16.01.2009.

8. Furdui S. *Drept contravențional*. Manual. Chișinău: Cartier Juridic, 2005.

9. Fistiscan E., Păscari A., Furdui S. *Administrarea cauzelor de contencios administrativ*. *Administrarea cauzelor contravenționale*. Cartea VIII. Suport de curs. Chișinău: Cartier, 2009.

10. Guțuleac V. *Tratat de drept contravențional*. Chișinău: S. n., („Tipogr. Centrală”), 2009.

11. Hanga VI. *Mic dicționar juridic*. București: Lumina Lex, 1999.

METODA CONSTRUCȚIEI ABSTRACTE DE PROGNOZARE CRIMINOLOGICĂ

Octavian BEJAN,

doctor în drept, prorector pentru știință și relații interuniversitare al Institutului de Științe Penale și Criminologie Aplicată

RÉSUMÉ

Par l'intermède de cet article on propose une nouvelle méthode de prévision criminologique que nous avons élaborée et nommée *la méthode de construction criminologique abstraite*. C'est une méthode théorique de prévision qui exprime une probabilité théorique. L'utilité pratique particulière de cette méthode consiste en la production des prédictions criminologique dans l'absence des connaissances scientifiques ou pratiques au sujet de certains facteurs de la criminalité ou l'activité anti-crime. Les points forts de cette méthode sont : elle permet la réalisation des prévisions criminologiques même dans la situation où n'existe pas une connaissance directe des facteurs et elle suppose des ressources matérielles infimes. Par contre, les points faibles sont les suivants : elle ne permet pas une prévision criminologique continue, elle ne permet pas dans tous les cas la détermination de l'évolution quantitative du phénomène et elle nécessite des ressources humaines de haute qualité.

În criminologie, au fost definite cinci metode de prognozare criminologică: metoda extrapolării, metoda modelării, metoda estimării experților, metoda comparativă și metoda corelării unicaracteriale [1]. Aplicând aceste metode în activitatea noastră practică de criminolog, am constatat, pe de o parte, insuficiența lor predictivă, iar pe de altă parte, posibilitatea largirii acestui instrumentar metodologic.

Preocupările noastre practice și științifice pentru metodologia de prognozare criminologică ne-au dus la elaborarea unei noi metode de prognozare, pe care noi am numit-o convențional *metoda construcției criminologice abstracte* și pe care o prezentăm în acest articol.

În viziunea noastră, **metoda construcției criminologice abstracte de prognozare criminologi-**

că constă în determinarea stării viitoare a criminalității sau a activității anticrimă prin stabilirea teoretică a influenței, anterior nestudiate, a unui fenomen asupra criminalității sau activității anticrimă.

La temelia metodei construcției abstracte stă faptul că cunoașterea criminologică este posibilă prin metode teoretice [2].

Metodologia de aplicare a metodei construcției criminologice abstracte constă, în esență, în următoarele:

1) sînt analizate procesele și fenomenele actuale din societate;

2) este determinată pe cale rațională influența previzibilă a proceselor și fenomenelor actuale din societate asupra criminalității sau activității anticrimă;

3) este formulată o prognoză criminologică.

Potrivit raționamentelor noas-

tre, ea se deosebește de celelalte metode de prognozare criminologică prin aceea că nu se bazează pe o cunoaștere preexistentă a unui sau unor factori determinanți. Prin urmare, criminologul încearcă prin metoda construcției abstracte să completeze un gol din cunoașterea criminologică, datorită necesităților practice care nu suferă amânare. Or, din cunoștințele științifice (cunoaștere generală) și informația analitică (cunoaștere concretă), criminologul poate obține, pe cale rațională, cunoștințe despre viitor, ipotetice sau chiar sigure, respectând anumite reguli metodologice.

Noi am ales denumirea de „construcție abstractă” pentru această metodă de prognozare criminologică, pentru că ea folosește același principiu ca și metoda abstract-constructivă de cercetare criminologică [3]. Totuși, metodologia și finalitatea lor este diferită.

Metoda construcției abstracte constituie singura metodă de prognozare criminologică care dă posibilitatea obținerii de cunoaștințe noi. Aceste cunoștințe au însă un caracter implicit, fiind cuprinse în prognoza criminologică elaborată prin această metodă, care oferă o cunoaștere concretă a stării viitoare a fenomenelor supuse prognoării.

Prognozele criminologice elaborate prin metoda construcției abstracte reprezintă o probabilitate

teoretică [4, p. 202], ca și metoda estimării experților (Natasha Dufour, *Mes mathématiques de A à Z simplifiées*, Anjou: Les éditions CEC, 2011, p. 202).

Pentru a spori puterea de predicție teoretică pe care o oferă metoda estimării experților, este necesar a înzestra criminologul cu o metodologie eficace de prognozare criminologică teoretică, care să îi permită să valorifice nu numai gândirea inconștientă, ci și pe cea conștientă, aplicând strict regulile de cunoaștere teoretică, posibilitate pe care o oferă anume metoda construcției criminologice abstracte.

Cu ajutorul construcției abstracte pot fi obținute deopotrivă prognoze criminologice calitative și cantitative.

Metoda construcției criminologice abstracte se deosebește de metoda corelării criminologice unicaracteriale, pe care tot noi am elaborat-o [5], prin faptul că prima se referă la o relație de determinare *necunoscută* anterior dintre un fenomen și criminalitate sau activitatea anticrimă, iar ultima privește o relație de determinare *cunoscută* anterior între un fenomen și criminalitate sau activitatea anticrimă. De asemenea, în timp ce metoda construcției criminologice abstracte este teoretică, metoda corelării criminologice unicaracteriale este empirică.

Punctele forte ale metodei

construcției abstracte de prognozare criminologică sînt: (1) permite realizarea prognozărilor criminologice în situația în care nu există o cunoaștere criminologică directă a factorilor determinanți activi ai criminalității sau activității anticrimă și (2) presupune resurse materiale infime pentru elaborarea prognozelor.

Punctele slabe ale metodei construcției abstracte de prognozare criminologică sînt: (1) nu permite o prognozare criminologică continuă, (2) nu permite în toate cazurile determinări cantitative ale evoluției viitoare a fenomenelor supuse prognoării criminologice și (3) necesită resurse umane de înaltă calitate.

Potrivit cercetărilor noastre, aplicarea corectă a metodei construcției abstracte în prognozarea criminologică presupune respectarea următoarelor reguli fundamentale: (a) aplicare riguroasă a metodologiei de cunoaștere criminologică (sau, eventual, științifică) teoretică; (b) indicare a fenomenului care se presupune că va influența criminalitatea sau activitatea anticrimă; (c) argumentare, teoretică sau empirică, a enunțurilor predictive formulate.

Vom prezenta o metodologie de aplicare a acestei metode de prognozare criminologică. În acest scop, vom apela la un caz real, desprins din practica noastră de cercetare criminologică. Astfel,

realizarea acestei prognoze a fost prilejuită de cercetarea problemei prognozării criminologice și ale cărei rezultate urmează a fi prezentate.

Pasul nr. 1. Am analizat situația și am constatat că o serie de insuficiențe diminuează randamentul activității analitice a criminologului. Dintre aceste neajunsuri fac parte înregistrarea unui număr limitat de trăsături ale criminalității (crime, criminali etc.), posibilitățile restrânse de grupare, prelucrare și analiză statistică automatizată a indicilor care descriu diverse trăsături ale criminalității (crime, criminali etc.) și dificultatea utilizării sistemului de evidență informatizată a criminalității.

Pasul nr. 2. Am analizat situația și am constatat că: (a) numărul trăsăturilor înregistrate ale criminalității a sporit progresiv de-a lungul anilor, (b) au crescut posibilitățile de grupare automatizată a datelor privitoare la criminalitate înregistrate și (c) a devenit mai facilă utilizarea sistemului de evidență informatizată a criminalității de către criminolog. De exemplu, în timpul activității noastre de criminolog-analitician în cadrul Serviciului de Poliție al mun. Gatineau (Canada), noi aveam posibilitatea să extragem informația necesară din sistemul de evidență automatizată a criminalității și activității anticri-

mă din chiar biroul nostru, beneficiind de o interfață prietenoasă, spre deosebire de situația din Republica Moldova, a cărei interfață era respingătoare. Este regretabil, pentru că la origine acest sistem era cel mai performant din cadrul Uniunii Sovietice, după cum rezultă din spusele specialistului care l-a conceput. O situație relativ mai bună exista la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova, care dispunea de un sistem informatic independent de evidență, el însă avea inconvenientul înregistrării unui număr restrâns de trăsături ale crimelor și activității anticrimă.

Pasul nr. 3. Am analizat situația și am constatat că activitatea analitică este în continuă dezvoltare, datorită faptului că conducătorii sociali și cei ai activității anticrimă solicită tot mai mult o fundamentare analitică a deciziilor care urmează a fi luate de către ei, probabil ca urmare a dezvoltării societății sub aspectul științific (gândire, practici etc.).

Pasul nr. 4. Am analizat situația și am constatat că a devenit posibilă elaborarea unor programe informatice foarte dezvoltate de analiză matematică și statistică, al căror preț este accesibil (de exemplu, Excel), precum și că producerea programelor informatice specializate (de exemplu, SPSS) are un preț acceptabil.

Pasul nr. 5. Am construit din constatările obținute un raționament a cărui concluzie indica, pe de o parte, că criminologul va beneficia în viitor de un număr sporit de date despre criminalitate și activitatea anticrimă, pe care le va putea extrage, grupa, prelucra și analiza statistic cu mai multă ușurință în mod automatizat, iar pe de altă parte, că activitatea analitică și de colectare a datelor se va extinde considerabil, lărgindu-și ponderea în volumul global al activității anticrimă.

Pasul nr. 6. Am formulat prognoza criminologică:

1. Este de așteptat că criminologul va beneficia în viitor de un suport informațional-instrumental sporit, care se va caracteriza printr-un număr mult mai mare de trăsături înregistrate, posibilități extinse de grupare, prelucrare și analiză statistică automatizată, precum și ușurință în operarea sistemului de evidență și analiză statistică.

2. Este de așteptat că activitatea analitică și de colectare a datelor despre criminalitate și activitatea anticrimă va deține în viitor o pondere considerabil sporită în economia activității anticrimă.

Pasul nr. 7. Am întocmit raportul de prognozare criminologică. În unele cazuri, se poate impune includerea prognozei elaborate într-un alt raport (analitic, statistic, informativ etc.).

Este de subliniat că această

prognoză criminologică demonstrează importanța orientării permanente a criminologului spre producerea de prognoze, deoarece astfel gândirea lui încearcă să valorifice orice informație cu care el intră în contact sub aspect predictiv.

Referințe bibliografice

1. De exemplu: Г.А. Аванесов, *Криминология, прогностика, управление*, Горьковская высшая школа МВД СССР, Горький, 1975; *Курс советской криминологии*, Москва: Издательство «Юридическая литература», 1985; М.А. Кириллов, *Прогнозирование преступности*, ЮИ МВД России, Москва, 2000; В.Г. Бужор, *Криминология и основы предупреждения преступности*, Измаил, 2005; А. Есберген, *Криминология*, Алматы, 2008; О. Bejan, *Dicționar de criminologie*, Chișinău, 2009.

2. Vezi, de exemplu: О. Bejan, *Realizarea cercetărilor criminologice teoretice*, Chișinău, 2009.

3. Vezi prezentarea și caracterizarea acestei metode în monografia: О. Bejan, *Realizarea cercetărilor criminologice teoretice*, Chișinău, 2009.

4. Natasha Dufour, *Mes mathématiques de A à Z simplifiées*, Anjou: Les éditions CEC, 2011.

5. О. Bejan, *Dicționar de criminologie*, Chișinău, 2009.

CLASIFICAREA ȘI CARACTERISTICA PRINCIPALELOR OBIECTE DE NATURĂ BIOLOGICĂ UMANĂ

Gheorghe GOLUBENCO,
doctor, în drept, conferențiar universitar
Sorin ADAM,
doctorand

SUMMARY

The paper presents a brief analysis of the doctrinal approaches related to the classification of human biological traces and proposes a new classification based on many criteria, including those proposed by the classical traciology. The authors underline the importance of traciological analysis of biological traces for the correct resolving of criminal cases.

REZUMAT

În lucrare se face o analiză succintă a abordărilor doctrinare privind clasificarea urmelor de natură biologică umană și se propune o nouă clasificare în baza mai multor criterii, inclusiv a celor preluate din traseologia clasică. Autorii argumentează importanța analizei traseologice a urmelor biologice pentru soluționarea justă a cauzelor penale.

Clasificarea urmelor de natură biologică umană este necesară nu numai pentru a studia caracteristicile tipice fiecărui gen de urme, dar și pentru a determina mecanismul formării lor în ansamblul tuturor modificărilor apărute la fața locului în condițiile săvârșirii unei infracțiuni. Necesitatea sistematizării urmelor biologice, în legătură cu sporirea volumului de informație de natură biologică obținută în cadrul investigării infracțiunilor, este evidentă.

Analiza literaturii de specialitate din spațiul vorbitorilor de limbă română denotă că lucrări privind clasificarea urmelor de natură biologică umană, exceptând urmele de sânge, sînt foarte puține. Profesorul E. Stancu

clasifică toate urmele biologice, după proveniența lor, în 3 grupe: *de secreție* (saliva, secreția nazală, laptele matern); *de excreție* (urina, fecalele, sperma, sputa, vomismentele, meconiul, vernix caseoza); *țesuturi umane* (moi: sânge, piele, țesut muscular, masă cerebrală; dure: oase și unghii). În această grupă de urme sînt incluse firele de păr și urmele de miros. În opinia autorului, „urmele de miros se constituie într-o categorie de urme distinctă, fără a se confunda cu urmele biologice propriuzise” [1, p. 137]. Această poziție, împărtășită și de alți autori [2, p. 267], o considerăm corectă, întrucît urma de miros se formează din mirosul individual (urmă biologică propriu-zisă) și mirosul general